

sig at være uigennemførlig, hvis denne tvungne Voldgift opbygges paa Trods af Beslutninger, i Forvejen tagne af den ene eller den anden Fraktion.

Vi kommer da nu til Regeringens Indflydelse paa hele den Krise, hvorom jeg her har talt. Og her skal først konstateres, at vi aldrig har haft nogen Arbejdskonflikt af saa stort et Omfang som denne i nogen anden Regerings Tid. Den siddende Regering — og det er vel for øvrigt en Svagheit, som den har fælles med de fleste andre Regeringer — indkasserer jo for sig Rosen for alt godt, der finder Sted, medens Regeringen sidder, selv om Regeringen ingen Indflydelse har haft derpaa. Det skulde saa vel ikke være urimeligt til Gengæld at bede den siddende Regering om ogsaa at tage noget af det til den anden Side. (Afbrydelse af P. Andersen). Det ærede Medlem Hr. P. Andersen, som jeg sætter saa megen Pris paa nedenfor Talerstolen, kan jeg jo ikke tjene med at svare paa alt, hvad han spørger om, saa jeg henstiller til ham at vente, til vi kan tales ved paa Tomandshaand. Altsaa, Konflikten kom trods Regeringen, og Konflikten blev langvarig, jeg tror næsten, man med en vis Ret kan sige — ikke trods Regeringen, men som Følge af Regeringen, thi det var jo det ejendommelige ved hele den Krig, at den efterhaanden udartede til mere at være en Krig mellem Arbejderfraktioner end en Krig mellem de oprindelige to Parter, Arbejdsgiverne paa den ene Side og Arbejderne paa den anden. Det vil være i frisk Minde, at der jo var nok saa meget personligt Skænderi mellem paa den ene Side Statsministeren og paa den anden Side Lyngsø, og ingen kan dog vist mene, at Forhold af denne Art paa nogen Maade bidrog til at gøre Krigen kortere. Men saa kom altsaa, kan man sige, Krisens sidste Fase. Der forelaa til sidst igen et Forligstilbud, og lykkeligvis vedtoges dette. Men var Tilbudet ikke blevet vedtaget, ved vi ogsaa, at vi da havde faaet den provisoriske Lov, som var under Dagsorden-Behandling i Sommersamlingen. Ser vi da paa denne provisoriske Lovs Tilblivelse, er det, saa vidt jeg ved, ikke fra Regeringens Side blevet nægtet, at naar man vilde gaa den Vej at udstede en provisorisk Lov som den, hvorom der var Tale, saa var det, fordi man var vis paa, i hvert Tilfælde overbevist om, at det vilde være meget vanskeligt at gennemføre Loven, hvis ikke den forelaa i Forvejen som et Provisorium. Men kan dette være politisk tilladeligt i et demokratisk Land med almindelig Valgret,

gældende til begge Rigsdagens Ting? Man skulde ikke synes det; for at det i sin Virkning vilde være fuldstændig at slaa den ene af Lovgivningsmagtens Faktorer ned, er jo givet, og jeg synes, man maa have Lov til at hævde, at det var en Handling, som ikke havde meget med Klogskab at gøre, men som havde saa meget mere med Desperation at gøre.

Tager vi da saa i et samlet Hele, hvad Regeringens Indsats var overfor den Situation, som jeg befrygtede vilde komme til at foreligge, altsaa de omtalte Arbejderstridigheder, saa kan jeg ikke se rettere end, at det faktiske er, at vi fik en Krig og med Dimensioner, vi ikke har kendt før. I Stedet for en stærk Regering, som kunde holde Arbejderne sammen, som kunde sætte ind overfor Arbejderne i Retning af, at deres Krav ikke blev større end, hvad Samfundet kunde være tjent med, oprullede der sig et splidagtigt Arbejderparti, og endelig som Slutstenen fik vi at vide, at hvis ikke den sidste Afstemning var lykkedes, saa vilde vi have faaet et Provisorium, som ganske afgjort i sin Tendens vilde være et Forfatningsbrud. Kan man med dette som Baggrund sige, at denne Regering overfor den Situation, hvorom Udtrykket Ulykke blev brugt, har vist sig at være en Regering til Lykke? Jeg mener at have Lov til at hævde: Nej, saa sandelig kan man ikke. Være end det gik, vilde det ganske sikkert ikke været gaaet under nogen Regering, og jeg synes derfor, at Begivenhederne i langt højere Grad berettiger til at sige, at det var en Ulykke, at vi under de givne Forhold havde den Regering, vi havde.

Efter dette skal jeg gaa over til et mere, om jeg saa maa sige, muntert Emne. Det er Rigsdagens Aabning, som jo er behandlet af Partiernes Ordførere. Ogsaa jeg kunde have Lyst til at sige nogle faa Ord derom. Jeg skal holde mig i særlig Grad til det formelle, Aabningen skulde jo have Form. Jeg skal undlade at udtale mig i videre Grad om Indholdet, dette ogsaa af den simple Grund, at det er svært at udtale sig om noget, man ikke kan faa Øje paa. Nu skulde der være Form, og som den konservative Mand, man nu en Gang ved Skæbnens Ugunst er blevet, synes man — det er jo lige til —, at Form maa lige godt være noget med Anstand, maaske Ordner, maaske Uniformer, Naa, ja, ja, man kan jo tænke sig saa meget. Og i hvert Fald gaar man naturligvis til en saadan Aabningsforestilling med visse Forventninger, og til en vis Grad blev de jo ikke skuffet. Men paa en